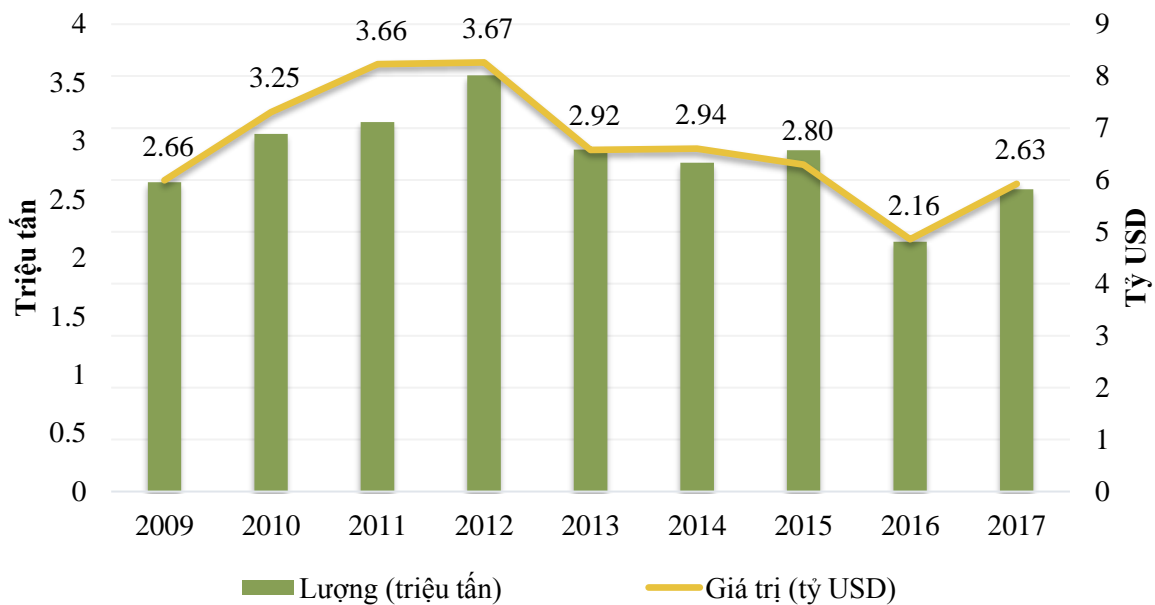

Sau gần 30 năm đổi mới, Việt Nam từ một nước đói nghèo đã vươn lên trở thành một trong những nhà xuất khẩu gạo lớn nhất thế giới. Trong giai đoạn 2009-2017, xuất khẩu gạo của Việt Nam tuy gặp phải nhiều thách thức, cạnh tranh trên thị trường thế giới, khiến kim ngạch xuất khẩu có phần biến động. Nhưng vẫn luôn duy trì được vị thế nằm trong nhóm 3 nước xuất khẩu gạo nhiều nhất thế giới, với lượng gạo xuất khẩu hàng năm chiếm khoảng 15% tổng lượng gạo xuất khẩu toàn thế giới.

Hình 1: Xuất khẩu gạo của Việt Nam năm 2009-2017

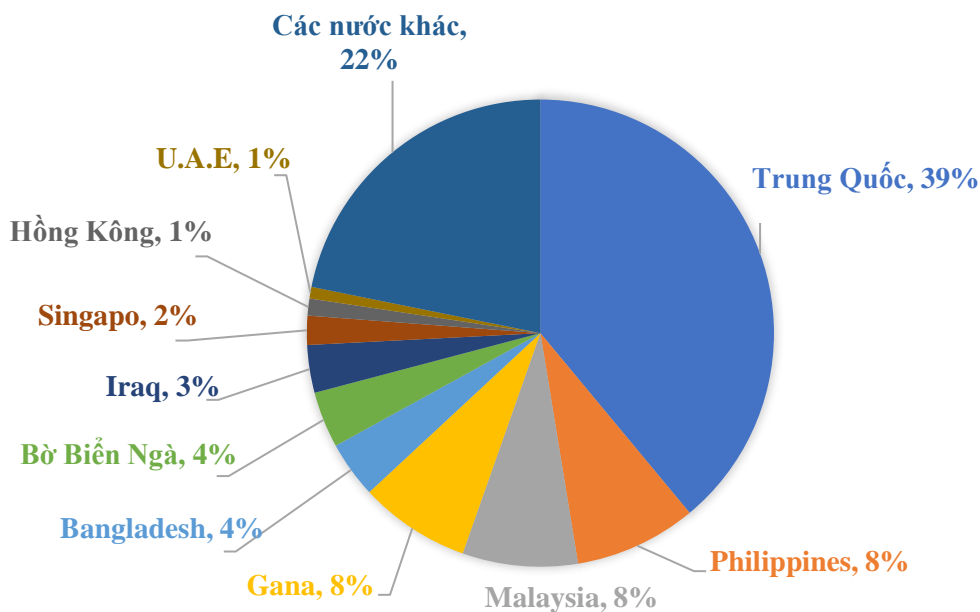
Nguồn: Tổng cục Hải quan

Trong giai đoạn 2009-2012, giá trị xuất khẩu gạo của Việt Nam tăng nhanh chóng, đạt bình quân gần 9,5%/năm. Tuy nhiên, năm 2013, do các thị trường nhập khẩu truyền thống của Việt Nam là Philippines, Indonesia, Malaysia, ... đều thay đổi chính sách lúa gạo, hướng đến tự cung tự cấp nên nhu cầu nhập khẩu gạo giảm mạnh. Giai đoạn 2013-2015, xuất khẩu lúa gạo duy trì ổn định ở mức 2,8-2,9 tỷ USD, nhưng đến năm 2016 thì giảm mạnh xuống còn 2,16 tỷ USD. Do trong năm này, Thái Lan xả 11 triệu tấn gạo tồn kho giá rẻ khiến gạo Việt Nam khó cạnh tranh được, nhất là khi phát triển lúa gạo của Việt Nam trong giai đoạn đó chỉ hướng đến số lượng mà chưa quan tâm đến chất lượng. Dù là nước xuất khẩu gạo lớn thứ 3 thế giới nhưng Việt Nam lại không có thương hiệu gạo nổi bật nào trên thị trường, trong khi Thái Lan có đến 5-6 loại thương hiệu xuất khẩu (Hom mali, Jasmine...). Bên cạnh đó, Việt Nam cũng còn thiếu các chiến dịch thương mại để đưa gạo Việt vào chuỗi cung ứng toàn cầu và định vị được thị phần của gạo Việt trên thị trường thế giới. Bởi những điểm yếu nên gạo Việt Nam năm 2016 rất dễ bị thay thế bởi

gạo xả tồn kho, giá rẻ của Thái Lan. Năm 2017, nhờ những thay đổi của chính phủ về định hướng xuất khẩu và sản xuất mà xuất khẩu gạo của Việt Nam đã khởi sắc trở lại. Xuất khẩu Việt Nam trong những năm trở lại đây đã đa dạng hóa hơn về thị trường; sản xuất cũng đã hướng đến nâng cao chất lượng thay vì chỉ tập trung vào số lượng như trước đây. Tuy nhiên, giá trị xuất khẩu vẫn chưa thể phục hồi như trước do Thái Lan vẫn chưa xả hết gạo tồn kho và sự nổi lên của các đối thủ mới như Myanmar, Campuchia và Pakistan.

Năm 2017, gạo Việt Nam đã xuất khẩu sang 150 quốc gia và vùng lãnh thổ. Bên cạnh các thị trường truyền thống như Trung Quốc, Philippines, Malaysia, Singapo, ..., gạo Việt Nam đã từng bước mở rộng thị trường xuất khẩu sang cả các nước Trung Đông, châu Phi, châu Đại Dương, ... Tuy nhiên, xuất khẩu gạo của Việt Nam hiện vẫn tập trung chủ yếu ở châu Á với tỷ trọng chiếm tới 60%. Ngoài ra, tỷ trọng xuất khẩu gạo sang châu Phi là 22%, châu Mỹ 8%, châu Âu 5% và khu vực khác 5%. Trong 5 năm trở lại đây, Trung Quốc luôn là thị trường xuất khẩu gạo hàng đầu của Việt Nam. Các thị trường truyền thống như Philippines, Malaysia, Singapo, Hồng Kông cũng luôn nằm trong nhóm 10 thị trường xuất khẩu hàng đầu của Việt Nam.

Hình 2: Thị trường xuất khẩu gạo Việt Nam trong năm 2017

Nguồn: Tổng cục Hải quan